

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PREVENCIJOS 2018–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO 2018 METAIS

Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. 1-283 patvirtinta Širvintų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2018–2020 metų programa ir jos įgyvendinimo planas.

Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 31 d. sprendimu Nr. 1-123 „Dėl Širvintų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2018–2020 metų programos 26 punkto pakeitimo ir programos priedo naujos redakcijos patvirtinimo“ pakeistas Širvintų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2018–2020 metų programos 26 punktą ir patvirtintas naujos redakcijos šios programos įgyvendinimo priemonių planas.

Širvintų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2018–2020 metų programa skirta korupcijos prevencijai užtikrinti, korupcijos pasireiškimo tikimybei mažinti Širvintų rajono savivaldybėje (toliau – Savivaldybė) bei Savivaldybės įstaigose ir įmonėse.

Širvintų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2018–2020 metų programos (toliau – Korupcijos prevencijos programa) pagrindinis tikslas – siekti didesnio Savivaldybės valdymo efektyvumo, sprendimų ir procedūrų skaidrumo, viešumo ir atskaitingumo visuomenei, didesnio Savivaldybės atsparumo korupcijai, neutralizuoti korupcijos galimybes.

Korupcijos prevencijos programa buvo siekiama aktyvinti visuomenės paramą įgyvendinant numatytas kovos su korupcija priemones, plėtoti glaudų Savivaldybės bendradarbiavimą su Savivaldybei pavaldžiomis įstaigomis, nevyriausybinėmis ar kitomis organizacijomis, fiziniais asmenimis, skatinti visuomenės nepakantumą korupcijai, vykdyti antikorupcinį švietimą Savivaldybės bendrojo lavinimo ir kitose savivaldybės institucijose ir įstaigose.

Korupcijos prevencijos programoje nurodytų priemonių vykdymą Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės kontroliuojamose įstaigose ir įmonėse, taip pat viešųjų įstaigų, kurių viena iš steigėjų yra Savivaldybė, koordinavo ir kontroliavo Širvintų rajono savivaldybės tarybos antikorupcijos komisija (toliau – Antikorupcijos komisija).

Korupcijos prevencijos programos priemonių įgyvendinimo ataskaitos skelbiamos Savivaldybės interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“.

Korupcijos prevencijos programos tikslams pasiekti buvo numatyti uždaviniai ir priemonės uždaviniams įgyvendinti. Vykdydami Korupcijos prevencijos programos 41 punkto reikalavimą, Korupcijos prevencijos programą įgyvendinantys subjektai iki sausio 25 d. pateikė ataskaitas apie Korupcijos prevencijos programos priemonių įgyvendinimo eigą, pagal kurią atlikta korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo analizė. Atlikus analizę, nustatyta:

1. Korupcijos prevencijos programos pirmam tikslui „Nustatyti korupcijos pasireiškimo priežastis Savivaldybės institucijose, įstaigose“ pasiekti buvo išskirti 3 uždaviniai ir 7 priemonės uždaviniui įgyvendinti. 6 priemonės 2018 metais buvo įvykdytos. Priemonė *atlikti korupcijos rizikos valdymo vertinimą ne mažiau kaip vienoje Savivaldybės įstaigoje / įmonėje per metus dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo* (Savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriuje dirba 1 vyr. specialistas), korupcijos rizikos valdymo vertinimas atliktas nebuvo. 5 tęstinės priemonės bus vykdomos ir 2019–2020 m.

2. Korupcijos prevencijos programos antram tikslui „Neoficialių mokėjimų Savivaldybės institucijose, įstaigose, įmonėse mažinimas ir šalinimas“ pasiekti buvo numatyti 3 uždaviniai ir 6 priemonės jam įgyvendinti. Priemonė, *pakeisti Savivaldybės administracijos*

Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės vykdymo taisyklės, patvirtintas 2017-07-07 Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 9-566, neįvykdyta dėl tuo metu buvusio ypatingai didelio Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus darbuotojų darbo krūvio, taip pat dėl skyriaus darbuotojų kaitos. Šiuo metu rengiama nauja redakcija taisyklių, kuri apims ir 2019 m. sausio 1 d. Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimus. 2019 metais ši priemonė bus įvykdyta. 3 tęstinės priemonės bus vykdomos ir 2019–2020 m.

3. Korupcijos prevencijos programos trečiam tikslui „Savivaldybės institucijų ir įstaigų veiklos viešumo didinimas“ pasiekti buvo numatyti 2 uždaviniai ir 5 priemonės tam uždaviniui įgyvendinti. Priemonės įvykdytos. 4 tęstinės priemonės bus vykdomos ir 2019–2020 m.

4. Korupcijos prevencijos programos ketvirtam tikslui „Skatinti antikorporacinį švietimą“ pasiekti buvo numatyti 2 uždaviniai ir 6 priemonės tam uždaviniui įgyvendinti. Priemonė *pasikviesti į mokyklą STT pareigūną, vykdančią antikorporacinį švietimą* nebuvo įgyvendinta dėl STT didelio užimtumo organizuojant susitikimus. Širvintų rajono Barskūnų pagrindinė mokykla 2018 metų lapkričio mėnesį kreipėsi į STT dėl susitikimo su pareigūnu. Susitikimas numatytas 2019 m. kovo 20 d. 4 tęstinės priemonės bus vykdomos ir 2019–2020 m.

Širvintų rajono savivaldybėje 2018 metais buvo įgyvendintos Korupcijos prevencijos programos priemonės, užtikrinančios korupcijos prevenciją ir mažinančios jos pasireiškimą Širvintų rajono savivaldybėje bei Savivaldybės įstaigose ir įmonėse.

Savivaldybės interneto svetainėje gyventojai buvo informuojami apie Savivaldybės teikiamas administracines ir viešąsias paslaugas, pateikti jų aprašymai, prašymų pateikimo formos. Paskelbtos Savivaldybės darbuotojų vykdomos funkcijos ir pareigybės, specialieji reikalavimai jų pareigybėms, gaunamas darbo užmokestis. Siekiant, kad gyventojai būtų susipažinę su Savivaldybės vykdoma veikla, jų patogumui Savivaldybės interneto svetainėje įdiegtas Tarybos posėdžių transliavimas. Gyventojai gali tiesiogiai stebėti vykstančius ar seniau vykusius Savivaldybės tarybos posėdžius, matyti, kaip ir kokiais svarstomais klausimais balsuoja Tarybos nariai, girdėti jų pasisakymus ir diskusijas nagrinėjamais klausimais, susipažinti su dokumentais, svarstomais posėdžių metu. Gyventojai įtraukiami priimant viešuosius sprendimus. Interneto svetainėje jie turi galimybę teikti pasiūlymus, užpildyti anoniminius pranešimus dėl galimai pastebėtų korupcinio pobūdžio pažeidimų.

Siekiant informuoti gyventojus, kaip išleidžiami biudžeto pinigai, kokios susidariusios skolos, Savivaldybės interneto svetainėje paskelbti Savivaldybės metiniai biudžetai ir finansinės ataskaitos, Savivaldybės strateginiai planai. Gyventojai gali susipažinti su informacija, susijusia su viešaisiais pirkimais – vykdomais, planuojamais ir vykusiais, Viešųjų pirkimų komisijos sudėtimi, viešųjų pirkimų taisyklėmis ir pan. Pateikta informacija apie Savivaldybėje įgyvendintus projektus, viešinami Savivaldybėje šiuo metu įgyvendinami projektai, jų tikslai, vertė, įgyvendinimo terminai.

Savivaldybėje nuolat organizuojami susitikimai su gyventojais, įstaigų ir organizacijų atstovais. Jų metu visuomenė informuojama apie Savivaldybėje vykdomą veiklą, vyksta statybos projektų viešas svarstymas, išklausomi gyventojų pasiūlymai, skundai ir pageidavimai. Nuolatinis bendravimas su visuomene duoda ir grįžtamąjį ryšį, pagrįstą abipusiu supratimu ir pasitikėjimu.

Siekiant didinti visuomenės pasitikėjimą Savivaldybe, didelis dėmesys buvo skiriamas jos darbuotojų kvalifikacijos kėlimui, etikos, viešųjų ir privačių interesų pažeidimų prevencijai ir kontrolei. Patvirtinta Širvintų rajono savivaldybėje valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų privačių interesų deklaravimo, nusišalinimo tvarka. Darbuotojai dalyvauja šviečiamojo pobūdžio antikorporacinėse priemonėse, vykdomas darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas, bendradarbiaujama su kitomis institucijomis ir dalijamasi gerąja patirtimi.

Norint išsiaiškinti gyventojų suvokimą apie korupciją ir galimas jos išplitimo priežastis, kasmet vykdomos Savivaldybės gyventojų anoniminės apklausos. Savivaldybė yra arčiausiai gyventojų beveik visais jiems rūpimais klausimais, todėl darbuotojų profesionalumo, atsakomybės didėjimas, moralinės vertybės turi didžiausios įtakos Savivaldybės veiklos vertinimui. Visa Savivaldybės vardu vykdoma veikla grindžiama jos pagrindinėmis vertybėmis,

kuriomis savo darbe vadovaujasi Savivaldybės darbuotojai, o Savivaldybės vadovai visus darbuotojus skatina laikytis antikorpūcinės programos ir galiojančių etikos normų.

Pasaulinės nevyriausybinės organizacijos, tiriančios įvairaus pobūdžio korpūciją, „Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) pristatė šalies savivaldybių skaidrumo tyrimą. Jo metu analizuotos šių institucijų interneto svetainės bei vertintas veiklos skaidrumas 2018 metais. Tyrime vertinta, kiek informacijos savivaldybės teikia apie savo darbuotojus, tarybos veiklą, antikorpūcines priemones, savivaldybių įmones ir bendroves, metinius biudžetus, viešuosius pirkimus ir gyventojų galimybes dalyvauti sprendimų priėmime. Analizuota, ar savivaldybės skelbia ne tik privalomą viešinti, bet ir papildomą informaciją apie savo veiklą.

Iš 60-ies savivaldybių Širvintų rajono savivaldybė užėmė trečiąją vietą. Pagal atskiras sritis Širvintų rajono savivaldybės rezultatai tokie: viešųjų pirkimų – 2 vieta Lietuvoje, Savivaldybės biudžeto ir jo vykdymo – 2 vieta, Savivaldybės įmonių ir paslaugų – 2 vieta, Savivaldybės antikorpūcinė politika – 3 vieta, gyventojų įtraukimas į sprendimų priėmimą – 2 vieta, institucijos struktūra, pareigybės ir darbuotojai – 2 vieta, o Savivaldybės tarybos veiklos skaidrumas – 1 vieta.

Atsižvelgiant į Korpūcijos prevencijos programos įgyvendinimo rezultatus galima teigti, kad Savivaldybės administracija ir Savivaldybės įstaigos bei įmonės 2018 metais tinkamai organizavo numatytą korpūcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą:

1. Nurodytų priemonių įgyvendinimas sudarė sąlygas užkirsti korpūcijos pasireiškimo galimybes, didesnę Savivaldybės administracijos bei jai pavaldžių įstaigų atsparumą korpūcijai.
2. Per analizuojamą laikotarpį Savivaldybės administracijos bei jai pavaldžių įstaigų veikloje nebuvo užfiksuota Korpūcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korpūcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar netinkamo elgesio atvejų, ir tai duoda pagrindą manyti, kad programos įgyvendinimo priemonės yra efektyvios.
3. Atskirose Savivaldybės bei pavaldžių įstaigų veiklos srityse atliekami korpūcijos pasireiškimo tikimybės nustatymai sudaro sąlygas nustatyti veiklos sritis, kuriose yra didelė korpūcijos pasireiškimo tikimybė, identifikuoti veiklos problemas, numatyti ir įgyvendinti priemones, užkertančias kelią korpūcijai. Tokia veikla turi būti nuolatinio pobūdžio atsižvelgiant į besikeičiančius teisės aktus bei darbo aktualijas, todėl būtina nuolat atnaujinti korpūcijos prevencijos programas, programos įgyvendinimo planus.
4. Savivaldybėje ir jai pavaldžiose įstaigose, įmonėse užtikrinamas vykdomų korpūcijos prevencijos priemonių viešumas, vykdomi mokymai ir tai lemia didesnę bendruomenės pasitikėjimą tiek Savivaldybe, tiek jos kontroliuojamų įstaigų, įmonių veikla, didėja korpūcijos suvokimo lygis, sudarantis prielaidas jos netoleravimui.
5. Įgyvendinant programą būtina atlikti korpūcijos rizikos valdymo vertinimą ne mažiau kaip vienoje Savivaldybės įstaigoje / įmonėje per metus, užtikrinti, kad visos Savivaldybės įstaigos tvirtintų pareigų, kurių siekiantys asmenys turi būti tikrinami Korpūcijos prevencijos įstatymo nustatyta tvarka, sąrašus.
6. Didėja gyventojų pasitenkinimas Savivaldybės administracijos ir jai pavaldžių įstaigų / įmonių teikiamomis administracinėmis / viešosiomis paslaugomis, tačiau užkertant kelią galimai korpūcijai būtina ir toliau siekti, kad Savivaldybės įstaigos, įmonės didintų elektroniniu būdu teikiamas administracines / viešąsias paslaugas, ir tai mažins administracinę našą.
7. Gyventojų anoniminių apklausų duomenys rodo, kad programos įgyvendinimo priemonių planas yra efektyvus.
8. Savivaldybėje užtikrinamas korpūcijos prevencijos priemonių viešumas, organizuojamuose mokymuose ir renginiuose dalyvauja mokiniai, bendrojo lavinimo mokyklų, Administracijos darbuotojų ir įstaigų darbuotojai.